

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 441/2022-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Pol'ovníckeho združenia Kamenná**, Stupy 42, Liptovské Sliache, IČO 42 361 737, zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Halajom, Námestie slobody 2, Revúca, proti postupu Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cb 24/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cb 24/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Ružomberok **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 1 Cb 24/2018 konal bez zbytočných priet'ahov.
3. Okresný súd Ružomberok **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **493,10 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cb 24/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 441/2022-24 z 13. októbra 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v plnom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 2. mája 2018 na okresnom súde domáhal určenia neplatnosti výpovede zmluvy o užívaní poľovného revíru Kamenná z 19. decembra 2012 (ďalej len „zmluva“) uzavretej medzi sťažovateľom ako nájomcom a vlastníkami poľovných revírov v právnom postavení prenajímateľov, ako aj určenia, že nájomný vzťah založený zmluvou naďalej trvá (výpoveď bola sťažovateľovi doručená 12. novembra 2016). Dôvodom podania žaloby bola skutočnosť, že napriek platnosti zmluvy, ktorá je účinná do 19. decembra 2022 (v ústavnej sťažnosti nesprávne uvedený ako dátum skončenia zmluvy „09.01.2028“), nemá možnosť užívať poľovný revír. Sťažovateľ tiež navrhol, aby okresný súd uznesením nariadil neodkladné opatrenie spočívajúce v oprávnení sťažovateľa užívať poľovný revír na základe zmluvy.

4. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ po opise priebehu napadnutého konania uviedol, že okresný súd od podania žaloby do 21. augusta 2019 konal plynulo. Vo veci boli nariadené a vykonané pojednávania 4. marca 2019, 22. marca 2019 a 17. apríla 2019. Na v poradí štvrtom pojednávaní 21. augusta 2019 okresný súd odročil pojednávanie na neurčito s cieľom rozhodnutia o návrhu sťažovateľa o neprípustnosti vstupu intervenientov do konania. Okresný súd uznesením z 9. septembra 2019 rozhodol o neprípustnosti vstupu intervenientov.

5. Pojednávanie nariadené na 23. marec 2020 bolo zrušené z dôvodov súvisiacich so šírením ochorenia COVID-19 na neurčito. Uznesením zo 16. marca 2020 okresný súd rozhodol na základe návrhu sťažovateľa o neprípustnosti vstupu ďalšieho (v poradí tretieho, pozn.) intervenienta do konania. Na v poradí piatom pojednávaní 12. júna 2020 okresný súd odročil pojednávanie na účely rozhodnutia o ďalšom návrhu sťažovateľa o neprípustnosti vstupu ďalšieho (v poradí štvrtého, pozn.) intervenienta do konania. Uznesením z 27. júla 2020 okresný súd rozhodol, že vstup tohto intervenienta nie je prípustný.

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa sú namietané neodôvodnené priet'ahy v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom. Sťažovateľ považuje obdobie medzi nariadenými pojednávaniami od 21. augusta 2019 do 12. júna 2020 za neprimerané dlhé. Podľa sťažovateľa od 27. júla 2020, keď bolo vydané uznesenie o neprípustnosti vstupu intervenienta do napadnutého konania, je okresný súd nečinný. Sťažovateľ písomne požiadal okresný súd (podaniami z 21. októbra 2020, 20. januára 2021 a 16. novembra 2021) o nariadenie pojednávania, na ktoré okresný súd nereagoval. Dňa 2. júna 2022 podal sťažovateľ ďalšiu písomnú žiadosť o nariadenie pojednávania a súčasne aj sťažnosť predsedníčke súdu na priet'ahy v napadnutom konaní, pričom okresný súd ani na toto podanie nereagoval.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

7. V podaní doručenom ústavnému súdu 4. novembra 2022 predsedníčka okresného súdu uviedla, že k samotnému priebehu napadnutého konania a vymedzeniu obdobia nečinnosti súdu, ktoré sťažovateľ popísal v ústavnej sťažnosti, nemá žiadne výhrady ani námietky. Zo stanoviska zákonného sudcu, ktoré pripojila, vyplýva, že zákonný sudca si uvedomuje svoju zodpovednosť za vzniknuté prietahy, za čo sa úprimne ospravedlňuje, a v predmetnej veci nariadil termín pojednávania na 28. november 2022. Zároveň poukázal na skutočnosť, že je zaradený i na trestný úsek, kde prevahu nápadu tvoria trestné veci, pričom sa v obvode tunajšieho súdu nachádza aj Ústav na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok. Po skončení opatrení, ktoré boli prijaté v súvislosti so zamedzením šírenia ochorenia COVID-19 a s tým súvisiacimi častými zmenami termínov pojednávania strán v trestnom konaní, nielen v trestných veciach, ale aj obchodných veciach vznikla potreba prednostne nariaďovať pojednávania v trestných veciach (väzobných, skutkovo náročnejších na rozsah dokazovania), čo prispelo aj k vzniku prietahov v preskúmvanej veci.

Predsedníčka okresného súdu tiež uviedla, že sťažovateľom uvedená žiadosť z 2. júna 2022 a sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní jej dosiaľ neboli predložené, ani z obsahu pripojeného spisu nevyplýva, že by táto žiadosť spolu so sťažnosťou na postup súdu boli doručené. Predložená jej bola iba sťažnosť na postup okresného súdu v napadnutom konaní z 10. júna 2020 (podaná intervenientami, pozn.), ktorá bola vybavená prípisom zo 7. júla 2020, čo tiež pripojila.

8. V rámci repliky sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 21. novembra 2022 uviedol, že prijíma ospravedlnenie zákonného sudcu za vzniknuté prietahy. Predmetom napadnutého konania pred okresným súdom je určenie neplatnosti výpovede zmluvy, ktorá bola uzavretá na obdobie 10 rokov odo dňa jej podpisu, pričom platnosť tejto zmluvy končí 19. decembra 2022. Rozhodnutie súdu vydané, resp. právoplatné po tomto termíne nemá pre sťažovateľa význam, resp. má význam len na účely uplatnenia nároku na náhradu škody a na možnosť zvolania nového zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov, pretože v dôsledku platnosti sťažovateľovej zmluvy nemôže byť platná a účinná nová zmluva o užívaní uzavretá a zaevidovaná v prospech iného subjektu (Poľovníckej organizácie Združenie priateľov prírody). Nemá to však význam z hľadiska možnosti ujať sa užívania poľovného revíru, ktorého užívanie bolo sťažovateľovi protiprávne odňaté, a tento protiprávny stav trvá už takmer 7 rokov. V súvislosti s vyjadrením predsedníčky okresného súdu, že jej dosiaľ nebola predložená sťažovateľova sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní z 2. júna 2022, predložil sťažovateľ „*sken predmetnej sťažnosti s vyznačenou prezentačnou pečiatkou okresného súdu zo dňa 03.06.2022*“.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho nečinnosťou došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07, I. ÚS 477/2020). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

13. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o určenie neplatnosti výpovede zmlúv je bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti okresného súdu. Zo skutočností uvedených sťažovateľom alebo okresným súdom ani so zreteľom na povahu veci nezistil ústavný súd žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o jej právnej či faktickej zložitosti.

14. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že sťažovateľ prispel k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom, a ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k prietahom. Naopak, sťažovateľ aktívne svojimi podaniami upozorňoval na zdlhavý priebeh napadnutého konania.

15. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v napadnutom konaní. Po preskúmaní obsahu spisu predloženého okresným súdom v tejto veci ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v počiatočnom štádiu napadnutého konania bol plynulý. Od začatia konania do nariadenia termínu prvého pojednávania

na 4. marec 2019, teda v priebehu desiatich mesiacov, okresný súd okrem výzvy na zaplatenie súdneho poplatku a preposielania vzájomných vyjadrení sporových strán znásobených počtom žalovaných (v 1. až 9. rade) rozhodoval aj o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia. V etape konania do 21. augusta 2019 vykonal okresný súd štyri pojednávania vo veci.

V napadnutom konaní od 21. augusta 2019 do 12. júna 2020 okresný súd rozhodoval o procesných návrhoch neprípustnosti vstupu intervenientov do konania a bolo mu doručených viacero oznámení o vstupe ďalších intervenientov. Pojednávanie okresný súd nariadil až 5. marca 2020 na základe žiadosti sťažovateľa. Jedno pojednávanie (termín 23. marca 2020) bolo zrušené z dôvodu režimových opatrení súdu v súvislosti so zabránením možného šírenia vírusu COVID-19 a pandemickej situácie. Posledné pojednávanie (v poradí piate) bolo vykonané 12. júna 2020. Námietku sťažovateľa o neprimeranej dobe medzi jednotlivými pojednávaniami vyhodnotil ústavný súd ako neopodstatnenú.

V postupe okresného súdu ústavný súd zistil obdobie dlhodobej nečinnosti od 27. júla 2020 (vydanie uznesenia o neprípustnosti vstupu intervenienta) do podania ústavnej sťažnosti, teda v trvaní celkom 25 mesiacov, keď nebol nevykonaný žiaden relevantný úkon vedúci k rozhodnutiu veci. Toto obdobie možno považovať za zbytočný priet'ah, v dôsledku ktorého došlo k predĺženiu napadnutého konania o približne dva roky.

16. V prerokúvanom prípade nepochybne k predĺženiu napadnutého konania došlo aj z dôvodu procesnej aktivity sťažovateľa (návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, návrhy na neprípustnosť vstupu intervenientov), žalovaných (odvolanie proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia) a intervenientov. Uvedené návrhy a opravné prostriedky predstavujú legitímnu procesnú aktivitu strán sporu s tým, že rozhodovanie o týchto návrhoch nepochybne spôsobilo v určitej miere predĺženie napadnutého konania. Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (IV. ÚS 218/04, III. ÚS 586/2012, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016).

17. Ústavný súd po vyhodnotení všetkých troch kritérií, ako aj celkovej dĺžky napadnutého konania dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu, predovšetkým jeho nečinnosťou v období od 27. júla 2020 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Prikázanie vo veci konať a trovy konania

18. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme

efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Keďže sťažovateľ o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nepožiadaval, ústavný súd o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi nerozhodoval.

20. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom za dva úkony právnej pomoci.

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúcu z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Za tieto úkony uskutočnené v roku 2022 patrí odmena v sume dvakrát po 193,83 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur. Tieto trovy právneho zastúpenia v sume 410,92 eur, keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade zvyšujú o 20 %. Celkove teda trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 493,10 eur (bod 3 výroku nálezu).

22. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu